

УКРАЇНА

(19) UA (11) 50017 (13) U
(51) МПК (2009)
A01G 23/00МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ
І НАУКИ УКРАЇНИДЕРЖАВНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ
ВЛАСНОСТІОПИС
ДО ПАТЕНТУ
НА КОРИСНУ МОДЕЛЬвидається під
відповідальність
власника
патенту

(54) СПОСІБ ВІДНОВЛЕННЯ СОСНОВИХ ЛІСІВ

1

2

(21) u200911045

(22) 02.11.2009

(24) 25.05.2010

(46) 25.05.2010, Бюл.№ 10, 2010 р.

(72) СОКОЛОВ ІВАН ДМИТРОВИЧ, СОКОЛОВА
ОЛЕНА ІВАНІВНА, СОКОЛОВА ТЕТЯНА ІВАНІВНА
(73) ЛУГАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ(57) Спосіб відновлення соснових лісів, що вклю-
чає в тайговій зоні вирубування лісу в лісосіках,
що чергуються із смугами (кулісами) насінних де-
рев, які вирубуються після того, як станеться обсі-
меніння вирубок, який **відрізняється** тим, що лі-
сосіки роблять 100 м завширшки, залишаючи
смуги насінних дерев 5-7 м, котрі видаляються
після основного вирубування через 5-7 років.

Корисна модель відноситься до лісового гос-
подарства і може використовуватися в лісах сте-
пової зони України.

Відомий спосіб природного відновлення лісів в тайговій зоні за рахунок насінних дерев, що залишаються при вирубуванні, у вигляді стін лісу або куліс [Писаренко А.И. Лесовосстановление. - М.: Изд-во «Лесная промышленность», 1977. - 255с]. Максимальна ширина зони ефективного обсіменіння ґрунту від стіни лісу при цьому не цілком зрозуміла: на с.102 вказується 50-60м, тоді як на с.113 60-70м. Немає інформації відносно ширини стін лісу або куліс, що залишаються.

Вочевидь, що безпосереднє використання будь-якого розробленого для тайги способу лісо-відновлення в Степу України без спеціальних досліджень неможливе - необхідно враховувати регіональні особливості природного відновлення сосни і міру відповідності умов середовища біологічним особливостям самосіву. Відмітимо в зв'язку з цим, що у більшості фахівців лісового господарства України склалося невірне уявлення про безпе-спективність природного відновлення соснових

лісів в Лісостепу і Степу України, зазвичай вважа-ється, що лише в Поліссі створюються сприятливі умови для відновлення сосни звичайної природ-ним чином [Гордієнко М.І., Гордієнко Н.М. Лісівничі властивості деревних рослин. - Київ: Вид-во ТОВ «Вістка», 2005. - 816с.].

Завданням була розробка ефективного і де-шевого способу відновлення соснових лісів Украї-ни за рахунок самосіву, що отримується від насін-них дерев, що залишаються при вирубуванні лісу у вигляді куліс. При цьому враховували результати проведених нами досліджень, що дозволяють стверджувати, що кліматичні умови Степу України дозволяють практично щорічну появу і збереження сіянців сосни поблизу куліс і одиночних дерев.

Приведені в таблиці дані свідчать про те, що щільність самосіву на відстані до 50м від лісу пе-ревищує ту, яка вважається достатньою для нор-мального самовідновлення соснового лісу (тобто більше 4000 шт./га). Оскільки замет насіння на вирубку відбувається з двох сторін, з двох куліс, ширина вирубанної смуги лісу для її надійного обсі-меніння повинна складати 100м.

Таблиця

Самосів сосни звичайної біля соснового лісонасадження

Віддаленість від соснового лісу	Відстань, м							
	0-	20-	40-	60-	80-	100-	120-	140-
Кількість сіянців, шт./га	7000	7000	6333	3500	2167	2333	167	-
Кількість сіянців % від загального числа	24.6	24.6	22.2	12.3	7.6	8.2	0.6	
Доля 1-2-х літніх сіянців	0.31	0.64	0.50	0.62	1.00	1.00	1.00	-

(19) UA (11) 50017 (13) U

Для ефективного обсіміння вирубок досить наявності куліс шириною 5-7м. Приблизно 90% сосняків в Степу України розташовуються на піщаних аренах (надзаплавно-терасовий піщаний макроекотоп) і посаджені зазвичай з міжряддям 1.5м. В цьому випадку для куліс слід залишати 3-5 рядів дерев; вирубці підлягають 65-70 рядів. Куліси, що залишаються, мають також важливе природоохоронне значення - вони зменшують швидкість вітру на поверхні ґрунту і виключають тому перенесення піску, взагалі мінімізують ерозію ґрунту. Куліси видаляються через 5-7 років, коли потреба в них відпадає.

Перелік фігур креслення

На Фіг.1 змальовано схему вирубання лісу із залишенням смуг насінних дерев (при ширині міжрядь 1.5м).

На Фіг.2 зображена ділянка поблизу соснового лісонасадження, яка заростає сіянцями сосни.

На Фіг.3 зображені численні сіянці сосни 6-7 річного віку в між кварталній смузі.

Фіг.4 - ілюстрація того, що пагорби, як і рівні ділянки, заростають самосівом сосни.

Приклад конкретного виконання №1

У Белокуракінському лісництві Луганської обл. залишали сіянці сосни поблизу соснового лісонасадження 1981-1982рр. посадки на переважно чорноземних, частково кам'янистих ґрунтах. В результаті в даний час довкола лісонасадження за

рахунок самосіву формується молодий ліс, представлений сіянцями і-13-річного віку (таблиця., Фіг.2).

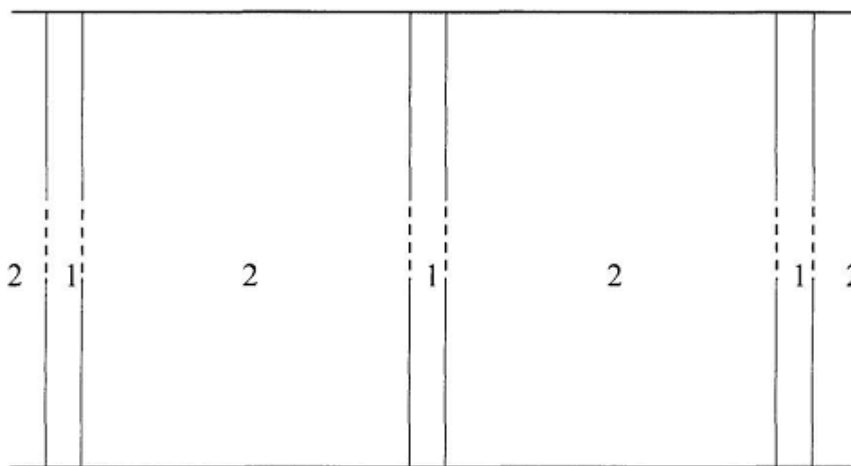
Приклад конкретного виконання №2

У Станично-Луганському лісництві Луганської обл. (поблизу п.г.т.Петрівка) вісім років тому перестали знищувати сіянці сосни в міжквартальній смузі соснового лісонасадження на піщаній арені. В даний час тут за рахунок самосіву формується молодий сосновий ліс (Фіг.3).

Приклад конкретного виконання №3

У Станично-Луганському лісництві Луганської обл. (поблизу м.Щастя) на піщаній арені відбувається природне заростання самосівом сосни природної смуги уздовж дороги м.Щастя - п.г.т.Передільськ, чому не перешкоджають нерівності мікрорельєфу (Фіг.4). Важливо, що на пісках йде природне формування практично однопорідних соснових лісів (Фіг.3, 4).

Спосіб відновлення соснових лісів, що включає в тайговій зоні вирубування лісу в лісосіках, що чергуються із смугами (кулісами) насінних дерев, які вирубуються після того, як станеться обсіміння вирубок, що залишаються, відрізняється в Степу України тим, що лісосіки роблять 100м завширшки, залишаючи смуги насінних дерев шириною 5-7м, котрі видаляються після основного вирубування через 5-7 років.

Фіг. 1

5

50017

6

Fig. 2

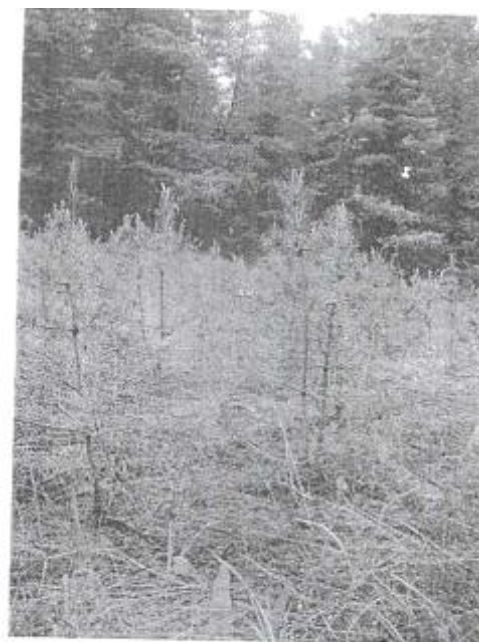

Fig. 3

Fig. 4